

“ ...

1- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre mahkemeler; bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümlerinin Anayasa'ya aykırı olduğu kanaatine varmaları veya bakılmakta olan dava dosyasının taraflarından birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varmaları halinde, söz konusu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir.

2- İtiraz yoluyla iptali istenen kanun maddesi hakimliğimizin 2022/8 Değişik sırasına kayıtlı dosya kapsamında incelenmekte olan uyuşmazlıkla bağlantılıdır şöyle ki,

- Gönen İlçe Jandarma Komutanlığı görevlilerince 25/09/2021 tarihinde yapılan denetimlerde seyir halindeki ... plakalı çekici cinsi aracın durdurulduğu ve kontroller esnasında aracın sürücüsünün aynı zamanda aracın tescil sahibi olan ... olduğunun anlaşıldığı, kolluk görevlilerince yapılan kontrolde aracın mıcır (beton üretiminde kullanılan malzeme) yüklü olduğunun tespit edildiği, aracın kolluk görevlilerince tartımı yapılmak üzere ilçede bulunan bir kantara götürüldüğü, yapılan tartım sonucunda aracın yüklü ağırlığının 62.600 Kg olduğunun tespit edilmesi üzerine, aracın azami ağırlığının Araçların Yüklenmesine İlişkin Ölçü ve Usuller ile Tartı Ve Boyut Ölçüm Toleransları Hakkında Yönetmeliğin 7/1. maddesinde belirtilen tartı toleransı da dahil olmak üzere [(aracın azami ağırlığının % 3,75'i) + 500] 40.000+(% 3,75'i) + 500 Kg)= 42.000 Kg olması gerektiği halde somut olayda aracın yüklü ağırlığının 62.600 Kg olması dolayısıyla araç sürücüsü hakkında işleten sıfatıyla Karayolları Trafik Kanunu'nun 65. maddenin 1. fıkrasında belirtilen (Araçların yüklenmesinde, yönetmeliklerle belirlenen ölçü ve esaslara aykırı olarak;) b bendine (b) Azami yüklü ağırlığın veya izin verilen azami yüklü ağırlığın aşılması,) düzenlemeye aykırı hareket ettiği gerekçesiyle Karayolları Trafik Kanunu'nun 65 maddesinin 3. fıkrasının (Birinci fıkranın (b) bendine uymayarak; işleten ve gönderenlere ayrı ayrı idarî para cezası verilir.) e bendi uyarınca (e) % 25'in üzerinde fazla yüklemelerde 3.000 Türk Lirası,) 5326 sayılı kanunun 17/7. maddesi de dikkate alınarak yeniden belirleme oranlarına göre 2020 yılı için belirlenen miktarda (6.754,00 TL) idari para cezası uygulandığı ve ayrıca kollukça isnat edilen kabahatli eyleme dayanak teşkil eden yükün kim ya da kimler tarafından gönderildiğinin tespit edilememesi üzerine Karayolları Trafik Kanunu'nun 65. maddesinin 8. Fıkrası dikkate alınarak (Gönderenin birden fazla olması veya tespit edilememesi halinde birinci fıkraya uymayan işleten ve gönderen için uygulanacak idarî para cezalarının toplamı işletene uygulanır.) araç sürücüsü ... hakkında ayrıca gönderen için uygulanacak idari para cezasının da (6.754,00 TL) tatbik edildiği, yani araç sürücüsü hakkında işleten sıfatıyla uygulanacak idari para cezasının gönderenin tespit edilememesi dolayısıyla gönderen sıfatıyla da uygulanmak suretiyle (6.754,00 TL*2) 13.508,00 TL olarak belirlendiği, söz konusu idari para cezasına karşı ... vekilince 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 27/1. maddesinde belirtilen 15 günlük yasal başvuru süresinde başvuru konusunda görevli ve yetkili olan Gönen Sulh Ceza Hakimliğine başvuru yapıldığı, Gönen Sulh Ceza Hakimliğinin 08/12/2021 tarih ve 2020/502 Değişik İş sayılı kararı ile 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 28/10. maddesi uyarınca idari para cezasının miktarı itibarıyla itiraz yasa yolu açık olmak üzere başvurunun reddine dair karar verildiği ve kararın tebliğe çıkartılması üzerine başvuru yapan ... vekilince karara süresinde itiraz edildiği, itiraz üzerine Gönen Sulh Ceza Hakimliğince Ceza Muhakemesi Kanununun 268. maddesi uyarınca yeniden yapılan incelemede Gönen Sulh Ceza Hakimliğinin 06.01/2022 tarih ve 2022/8 Değişik İş sayılı kararı ile 08/12/2021 tarih ve 2020/502 Değişik İş sayılı kararda bir isabetsizlik görülmediğine dair karar verilerek dosyanın itirazın incelenmek üzere hakimliğimize gönderildiği, itirazın

incelenmek üzere hakimliğimize gönderilen dosyanın hakimliğimizin 2022/75 Değişik İş sırasına kaydı yapılmak suretiyle yapılan incelemesinde, itiraza konu olaya dayanak teşkil eden 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun Araçların yüklenmesi başlıklı 65. maddesinin (Değişik: 25/6/2010-6001/36 md.) 8. fıkrasının “Gönderenin birden fazla olması veya tespit edilememesi halinde birinci fıkraya uymayan işleten ve gönderen için uygulanacak idarî para cezalarının toplamı işletene uygulanır.” şeklindeki emredici hükmün gerekçesi aşağıda açıklanacağı üzere Anayasanın 2 ve 38. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varılmakla birlikte ilgili kanun hükmünün iptali için itirazın başvuru ihtiyacı doğmuştur;

A) Hukukun genel ilkeleri dikkate alındığında hukuk devletinde ceza hukukuna ilişkin düzenlemelerde olduğu gibi idari yaptırımlar (idari para cezası ve idari tedbirler) yaptırımlar açısından da Anayasa’ya bağlı kalmak koşuluyla hangi eylemlerin kabahat sayılacağı ve uygulanacak yaptırımın türü ve ölçüsü, yaptırımın ağırlaştırıcı ve hafifletici nedenlerinin belirlenmesi gibi konularda kanun koyucunun takdir yetkisi bulunmakla birlikte kanun koyucu bu yetkisini kullanırken ölçülülük ve orantılılık ilkelerini gözetmek suretiyle kabahat ve yaptırım arasındaki adil dengenin korunmasını da dikkate almak zorundadır. Şöyle ki; ölçülülük ilkesiyle devletin, cezalandırmanın sağladığı kamu yararı ile bireyin hak ve özgürlükleri arasında adil bir dengeyi sağlama yükümlülüğü olduğu gerçeği karşısında başvuruya konu hüküm ile bu dengenin sağlanmadığı, dengenin bireyin hakkı bakımından aleyhe sonuç doğurduğu ve dolayısıyla söz konusu hükmün ölçülülük ilkesine aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.

B) Hukuk devleti ilkesi ve ceza hukukunun temel ilkeleri arasında yer alan “aynı fiilden dolayı iki kez yargılama olmaz (non bis in idem)” ilkesi gereğince kişi, aynı fiil nedeniyle birden fazla yargılanamaz ve cezalandırılmaz.

C) İtiraz konusu kanun hükmünde, azami yüklü ağırlığın aşılması halinde somut olayda hakimliğimizde incelenmekte olan dava dikkate alındığında, işleten sıfatıyla idari para cezası uygulanmasının yanı sıra, gönderen veya gönderenlerin tespit edilemediği gerekçesiyle bu durumdan işleten sorumlu tutularak aynı eylemden dolayı gönderene uygulanacak olan idari para cezasının işletene uygulanmasını, yani gönderen veya gönderenlerin tespit edilememesi durumunda işletene; hem işleten hem de gönderen sıfatıyla eşit miktarda iki ayrı idari para cezası uygulanmasını öngörmektedir. Bu durum işleten ve gönderenin hukuka aykırı fiillerine bağlanan iki ayrı para cezasının birlikte uygulanması ve dolayısıyla aynı kişinin iki kere yaptırıma tabi tutulması sonucunu doğurmaktadır.

D) Ayrıca 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun Araçların yüklenmesi başlıklı 65. maddesinin 7. fıkrasının Anayasanın 2 ve 38. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesinin 12.07.2017 tarih, 2017/95 Esas ve 2017/119 Karar sayılı kararı ile iptal edildiği ve iptal edilen söz konusu hükmün içeriği dikkate alındığında, başvuruya konu olan hükmün daha önce iptal edilen 7. fıkraya göre daha ağır türden yaptırım içerdiği ve işlenen kabahatle ölçülü olmadığı izahından varestedir.

E) Bunlarla birlikte ceza hukukunun temel ilkelerinden birisinin suçsuz olan bir kişiye ceza vermektense, suçu işlediğine dair kuvvetli şüphe bulunmakla birlikte suçu işlediği her türlü şüpheden uzak bir şekilde sabit olmayan bir kişiye beraat vermek olduğu, yine ceza hukukunun bir başka temel ilkesinin şüpheden sanık yararlanır ilkesi olduğu gerçeği karşısında itiraz konusu kanun maddesinde gönderenin tespit edilemediği halde, gönderenin aynı zamanda işleten olup olmadığı hususu ayrıca açıklığa kavuşturulmadan bir başka ifadeyle sübuta erdirilmeden veya idarece gerekli ve yeterli araştırma yapılmadan ilgili emredici kanun hükmü

Esas Sayısı : 2022/13
Karar Sayısı : 2022/66

sebebiyle işletenin aynı zamanda gönderen olduğu konusunda peşin kabul ile işletene aynı zamanda gönderen sıfatıyla ayrıca idari para cezası uygulanmasının yukarıda açıklandığını üzere ceza hukukunun amacıyla bağdaşmadığı kanaatine varılmıştır.

SONUÇ:

Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere ve ayrıca mahkemenizin 12.07.2017 tarih, 2017/95 Esas ve 2017/119 sayılı kararı dikkate alındığında, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun Araçların yüklenmesi başlıklı 65. maddesinin (Değişik: 25/6/2010-6001/36 md.) 8. fıkrasının (“Gönderenin birden fazla olması veya tespit edilememesi halinde birinci fıkraya uymayan işleten ve gönderen için uygulanacak idarî para cezalarının toplamı işletene uygulanır.”) Anayasanın 2. ve 38. maddesine aykırı olduğu kanaatine varılmış olmakla, itiraz konusu kanun maddesinin iptali isteminin yüksek mahkemenizce değerlendirilmesi hususu,

Arz olunur.”